

عنوان مقاله:

منازعه بر سر دلالت فرمان مشروطه

محل انتشار:

تاریخ نامه ایران بعد از اسلام، دوره 7، شماره 13 (سال: 1395)

تعداد صفحات اصل مقاله: 26

نویسنده:

علی رضا ملائی توانی - دانشیار پژوهشکده تاریخ، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

خلاصه مقاله:

چکیده اگرچه با صدور فرمان مظفرالدین شاه مبنی بر تاسیس مجلس شورای ملی، معترضان سیاسی خشنود شدند و دست از تحصن کشیدند، اما موضوعی که بر دامنه‌ی ابهام‌ها افزود، محتوا و دلالت اصلی این فرمان بود. سرعت تحولات انقلاب موجب شد این مساله حل نشده باقی بماند؛ زیرا در آن فضای متلاطم تنها به یک تفاهم زودگذر بین شاه و مخالفان نیاز بود تا بحران بست‌نشینی و مهاجرت هر چه سریع‌تر پایان یابد. بدین ترتیب منازعه‌ی اصلی بر سر فهم و تفسیر دلالت فرمان شاه به مرحله‌ی نهادسازی منتقل شد و از فردای پیروزی انقلاب خود را در شکل کشاکش‌های سیاسی نمایاند. این اختلاف‌ها هم در تدوین نظامنامه انتخابات و هم در تدوین قانون اساسی و هم در تاجگذاری شاه بروز یافت. مساله این بود که فرمان مظفرالدین شاه ناظر بر کدام نوع از نظام سیاسی و چه سنخ از پارلمان بود، آیا یک مجلس مشروطه مدنظر بود و یا یک مجلس مشورتی؟ این مقاله با روش توصیفی و تبیینی می‌کوشد تا نشان دهد که چگونه تلقی‌های متفاوت از ماهیت و محتوای فرمان مشروطیت به پایان رسید. مقاله سرانجام به این نتیجه می‌رسد که گفتمان مشروطه‌خواهان و خوانش آن‌ها از فرمان مشروطه پس از یک رشته منارعات سیاسی در فرایند گذار از نهضت مشروطه به نظام مشروطه، سرانجام بر خوانش دولت و دربار چیرگی یافت و فرمان شاه به مثابه مجلس مشروطه نگریسته شد نه یک مجلس دولتی یا مشورتی.

کلمات کلیدی:

واژگان کلیدی: مشروطیت، مجلس مشورتی، مجلس ملی، نظام نامه انتخابات، قانون اساسی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1565775>

